

QVÆSTIO MEDICA

Cardinalitiis disputationibus manè discutienda in Scholis
Medicorum die Iovis 11. Martij.

M. CAROLO DE LAVAL, Doctore Medico, Præfide.

An causariorum dolores, imminentes aëris mutationes prenuntiant?

I.

ELEMENTORUM mixtis componendis natorum hostilis unio, omnia moderatur vel interrumpit; ac quam compagem ex illis adornat ruinæ sensim objicit. Inter illa ignis est, qui ut Microcosmi Tyrannus, impatientius sævit in confœderata, pabulo & domicilio infensus: cujus ardorem ut natura compesceret, jugemque triplicis substantiæ jacturam refarciret, assiduâ indiguit restauratione quæ usu moderato sex rerum non naturalium celeriter, & si iniquiûs, perficitur. Aër vero omnium citissimè & vehementissimè corpora permeat; ideo potu & cibo in reparandis spiritibus promptior; in excrementis eliminandis eorumque proventu arcendo, motu & quiete aptior; in concitandis humoribus, somno & vigiliâ, venere & animi Pathematis, potentior. Hic morborum & sanitatis, vitæ & mortis auctor est. Quid mirum? cum qualitate, substantiâ, ac subitâ & inæquali mutatione; contactu, inspiratu & transpiratu corpus tantopere alterare valeat, qui ex omni parte, ab anni tempestatibus, mundi regionibus, ventis, meretis, non sine interventu astrorum, tam publicè immutatur. Illo jucundè potiuntur benè nati quibus robur circa pectus & æs triplex; tutò minus querulæ vitæ addicti, qui vel levissimos ejus inter motus præviis quasi doloribus perculsi, dispositionum ad mutationem primordia præsentiscunt, damnaque luunt.

A

II.

AER elementum est, an fluidum? an humidum? an grave? an leve? an calidum? an frigidum? spatiis tribus seu regionibus distinctum. Suprema pura tranquillave, Cœlo, cui collimitatur, communi pace conjuncta, ejus nomine nuncupatur. Media mutationum ferax, non paucorum meteororum officina est; in qua aër humore tenui contextus est, qui commotus, ventos, vehementiùs concitatus, ignes & tonitrua; contractus nubila; conspissatus pluviam, congelantibus leviùs aut turbulentiùs densioribus nebulis, nivem aut grandinem fabricat, cudit; distentus serenitatem facit. Infima regio animantium vicina & contubernalis multifariam terræ & aquæ halitibus respersa, nec non alstrorum omnium Solis & Lunæ præsertim impressionibus lumine & motu incidentibus perfusa, aërem cibo potuque utiliore tam necessariò alterat, ut ad ejus immutationem non possint corpora non affici & immutari: citius vero quæ humoribus scatent vitiosis, crudisque succis redundant ab alicujus partis imbecillitate ortis, qui cognationem quamdam & analogiam habent cum aëris intemperie & qua adveniente agitantur, funduntur, incenduntur, & corrumpuntur prævio mutationum insultu, unde rigores nervorum, contractiones musculorum, totius corporis læsio & dolor de novo futuræ aëris mutationis nuntius, quamquam qui valet nihil afficiatur.

III.

SANITAS, quâ sola vita pretiosior hominibus, constituitur in partium similiarium laudabili temperie, organicarum appositâ conformatione, & omnium inter se communione, muniis egregie obeundis, ferendisque alacriter laboribus aptissimâ. Hanc in puncto illo tam celebri omnis excessûs experte qui concipit, ludentis naturæ jocosâ imagine ipse se illudit. Optimæ quidem magna latitudo, multæque differentię habentur pro hominum varietate: in eodem censu comprehenditur quæ *ὑγιεινός* est & cum querela, ab optima maxime discrepans: utriusque illud fatum est ut similibus ambæ conserventur & à quopiam contrario insigniter occurrente lædantur; unde res publico corporis sanitatis bono natæ cum derepente mutantur illud præpediunt & mutant: tanta affinitate junguntur dolor & subita mutatio ut eodem passu irrepant & crucient; maxime ubi imbecillam & causariam naturam

attigerint. Non secùs ac corpus valida intemperie superbiens animam inconstantem & invalidam cogit temperamento ancillari; ac velut pingendis moribus humores suppeditat; quorum vel exigui motus, tanti apparent, ut ex bile paucâ infestante incendium, ex leni sibilo aut flatu imaginentur tonitrua sonniantes, aliive quamplurimi quorum in animo sunt quasi causariæ partes, quas heu curare utique vetat cerebri *αἰσθησις*.

IV.

DOLOR, animi & corporis tormentum, duplicem fortitur causarum differentiam; quædam extrinsecus adveniunt cum sensibili corporis alteratione: harum nulla est quam vitare non possimus, præter aërem nos circumvenientem, cui indefinenter corpus offendit, tot pervium ægritudinibus, quot in cute patent ostiola. Aliæ à nobis proficiscuntur, ut partium imbecillitas quæ copiam humorum & malitiam arcere impotens excrementorum proventu tandem superatur. Valetudinarij qui miseram ducunt animam utrisque sæpiùs conflantur. An naturæ propria vis homines commonet venturæ aëris mutationis ut dolorem renovaturæ? Hæc non solum in ipsis sed etiam in brutis animantibus signa præmonstrat. Hirundines ineunte autumno nidos deferunt, quos vere redeunte repetunt; Alcyones qui in littoribus cunabula extruunt, non ante maris procellas præsigniunt, quam ab aëre priùs moto perceperint; Delphini tranquillitatem maris, suæ marini tempestates vario saltu præsignificant; Erinacei ad mutationes cubilia commutant, & quâ ventus spiraturus est fenestram occludunt. Quam intelligentiam ecquis illis dedit animantibus? nisi quis inest singulis à natura sensus mutationis in aëre futuræ, quo hominem prudentissimum animal carere noluit in morbis præsentendis, quæ ortos sæpè ipsa per se curare suevit.

V

QUEMADMODUM ex anni temporibus morbos conjicere licet, ita ex morbis anni tempestates; constitutio quippe anni cum sit temperies aëris quæ per ejus tempora decurrit annus & morbus sæpè temperie congeneres esse solent: illi adeo magis communes erunt iis quos corporis temperies aëris temperiei conjungit, ut quâ ratione tempestatis mutatio solemnem ægritudinem propediem affore causarios monet, eâdem causarii tempestatum

circuitus præsentiant. Tanta vis est causariorum in naturis ut etiam aëris nostratis vicissitudines morbi illis referant. Igitur de aëris mutatione brevi successura causariorum dolores conjecturas dabunt qui duos aut tres sæpe ante dies ingruunt & ita exacerbantur ut nullus extet in corpore calculus, verruca, callus, vel os aliàs fractum aut luxatum quod non sit causationis argumentum & imminentem mutationem non prænuntiet citius certiusque barometro, thermometro & tota arte mechanica; nullæ tandem partes imbecillæ quæ non sint parvi mundi aliæ Ephemerides, futuræ in aëre novitatis interpretes. Illud ei perspectum erit qui aërem alto mari comparabit, hoc fluctus semper agitant, quos nisi strictus excipiat locus nemo ob parvitatem animadvertit, sic illum continui impellunt motus, nemini tamen cogniti, nisi imbecillum & sagacissimo sensu præditum feriant corpus.

Ergo Causariorum dolores, imminentes aëris mutationes prænuntiant.

Afferebat ANDREAS ENGUEHARD,
Constantiensis. A. R. S. H. MDCLXXVII.

P A R I S I I S,
Apud Franciscum Muguet, Regis & Illustrissimi Archiepiscopi
Parisiensis Typographum.